

Kommissorium for rådgivende panel og ekspertgrupper i forbindelse med forberedelse af ny ældrelov

Baggrund

Med nytårstalen annoncerede statsministeren en ny ældrelov med fokus på klare værdier, værdighed, valgfrihed, selvbestemmelse og få regler og dokumentationskrav.

Ældreloven skal skabe grundlaget for en bedre ældrepleje, hvor der er mere tid til omsorgen og plejen for de ældre, og hvor medarbejderne kan bruge deres kloge hoveder og varme hjerter. Det skal ske ved et grundlæggende opgør med den nuværende overstyring af området, som binder alt for meget af medarbejdernes tid i registrering og dokumentation. Tid, som medarbejderne i stedet kan bruge sammen med de ældre. Med den nye lov skal bureaukrati og kontrol skal erstattes af øget tillid til medarbejderne og mere plads til fagligheden. Målet er en ældrepleje, hvor alle ældre får den pleje og omsorg, de har behov for. Udgangspunktet for arbejdet er, at der startes forfra på et blankt stykke papir, og at der skal ske en grundlæggende gentænkning af styringen og rammerne for ældreplejen.

På den baggrund skal der igangsættes et lovforberedende arbejde med inddragelse af relevante aktører, herunder interessenter, forskere og medarbejdere og ledere med praksiserfaring fra sektoren.

Der nedsættes derfor et *rådgivende panel* og tre *ekspertgrupper*. Panelet og de tre grupper skal rådgive regeringen i arbejdet med en ny ældrelov.

Panelet skal udgøre en ny innovativ samarbejdsstruktur, hvor den politiske udvikling drives med udgangspunkt i praksiserfaringer, hvor formålet er at vurdere og drøfte forskellige problemstillinger fra bl.a. de tre ekspertgrupper, samt forslag der stilles på embedsmandsniveau med henblik på at rådgive social- og ældreministeren herom. Panelet skal trykteste de forslag til elementer, som kan indgå i en ny ældrelov og fremtidens udformning af ældreplejen op i mod hverdagen. Panelet kan desuden løbende bidrage med rådgivning og vurdering af konkrete problemstillinger.

Panelets formand kan derudover af egen drift bede ekspertgrupperne om at bidrage til vurderinger og forslag inden for deres respektive emnefelt, som efterfølgende forelægges for panelet.

Sammensætning

Panelet vil bestå af en formand, samt repræsentanter fra centrale organisationer, ledere og medarbejdere fra ældreplejen og pårørende. Formanden udpeges af regeringens ansættelsesudvalg efter indstilling fra social- og ældreministeren. Medlemmerne af panelet udpeges af social- og ældreministeren.

Ekspertgruppernes opgaver

Der nedsættes tre ekspertgrupper, der på opdrag fra social- og ældreministeren drøfter og vurderer relevante problemstillinger inden for en række overordnede temaer. Formålet er at adressere nogle af de centrale udfordringer i arbejdet med en ny ældrelov, herunder de gennemgående udfordringer, der knytter sig til kvalitet, styring og regelforenklning. Ekspertgruppernes forslag og vurderinger drøftes i det rådgivende panel.

De tre ekspertgrupper skal hver arbejde med et af følgende tre overordnede temaer:

Værdighed og retssikkerhed

Inden for dette tema skal ekspertgruppen drøfte og vurdere forskellige tilgange til følgende:

- bærende værdier, principper og formål
- visitation
- retssikkerhed og klageadgang

Ekspertgruppen skal således drøfte mulige centrale værdier, principper og formål, herunder bl.a. for pårørendeinddragelse, som en ny ældrelov kan bygges op om, og som kan understøtte, at de ældre modtager en værdig, fleksibel og sammenhængende ældrepleje.

Ekspertgruppen skal desuden drøfte nye modeller for visitation, samt hvordan retssikkerheden for de ældre sikres i en ny og mere enkel ældrelov, hvor øget tillid til medarbejderne sættes i stedet for regler og ”rygdækningsdokumentation” med henblik på at frigøre mere tid til omsorg og nærvær? Hvordan skabes en lovgivning, der fremmer tillid til medarbejderne og et godt samarbejde med de pårørende? Og hvordan tilpasses klagemulighederne i overensstemmelse hermed?

Kvalitet og faglighed

Ekspertgruppen skal inden for dette tema drøfte og vurdere forskellige tilgange til følgende:

- kvalitet og sammenhæng
- kompetencer og tværfaglighed
- tilsyn

Ekspertgruppen skal bl.a. beskæftige sig med det dilemma, at færre regler og øget frihed til faglighed mhp. en mere værdig og individuelt tilpasset pleje og omsorg,

kan risikere at betyde en mere uensartet kvalitet. Hvad er kvalitet, hvordan vurderes kvalitet, og hvordan sikres kvaliteten på en ny og ubureaukratisk måde? Og hvordan indrettes tilsynet med kvaliteten? Hvordan sikres det, at medarbejderne har de rette kompetencer og får mulighed for at bruge de kompetencer, de har?

Derudover skal ekspertgruppen bl.a. vurdere barrierer for tværfaglighed og bedre sammenhæng i hjælpen til de ældre fra hjemme- og sygeplejen, og hvordan der kan skabes bedre sammenhæng til anden lovgivningen med henblik på at understøtte øget tværfaglighed, herunder organisering i faste teams.

Valgfrihed og selvbestemmelse

Ekspertgruppen skal inden for dette tema drøfte og vurdere forskellige tilgange til følgende:

- Valgfrihed og frit valg
- Offentligt/privat samarbejde
- Ubureaukratiske styringsmodeller og afregning med private leverandører

Ekspertgruppen skal drøfte, hvordan de ældres valgmuligheder og selvbestemmelse ift. at vælge de løsninger, der passer dem bedst ift. hjælpen og boligen, kan fastholdes og udvikles? Herunder hvordan fritvalgsordningen kan indrettes på en mindre bureaukratisk måde – uden de ældres frie valg svækkes?

Derudover skal ekspertgruppen drøfte forskellige muligheder for et styrket og mere tillidsfuldt offentligt/privat samarbejde, herunder også muligheden for nye former for samarbejde på ældreområdet mellem kommunerne og private leverandører.

Drøftelserne i både det rådgivende panel og de tre ekspertgrupper skal ske med afsæt i de eksisterende økonomiske rammer.

Sammensætning

Ekspertgrupperne vil bestå af forskere, centrale interessenter og fx kommunale ældrechefer. Ekspertgrupperne betjenes af Social- og Ældreministeriet, Sundhedsministeriet, Indenrigs- og Boligministeriet og Finansministeriet. Formanden for det rådgivende panel vil lede arbejdet i ekspertgrupperne.

Sekretariatsbetjening

Både det rådgivende panel og de tre ekspertgrupper betjenes af et sekretariat bestående af Social- og Ældreministeriet (leder), Sundhedsministeriet, Indenrigs- og Boligministeriet og Finansministeriet, der udarbejder oplæg til panelets og ekspertgruppernes drøftelser og udarbejder udkast til løbende afrapportering af arbejdet. Sekretariatet bidrager endvidere til facilitering af møderne.

Proces

Arbejdet igangsættes ultimo februar 2022, og der afrapporteres løbende til social- og ældreministeren og regeringen frem til andet halvår af 2022. Formanden for det rådgivende panel beslutter i samarbejde med sekretariatet antal, form og tidspunkter for mødernes afholdelse i panelet, evt. med mulighed for virtuel og partiel deltagelse i forhold til de temaer, der aktuelt drøftes.